

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szakács Dávid ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a alperes ellen közlekedési igazgatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság 2011. január 5. napján kelt 1.K.20.195/2010/4. sorszámú jogerős ítélete ellen az alperes által 5. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság a Vas Megyei Bíróság 1.K.20.195/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A le nem rótt 36.000 (azaz harminchatezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A Vas Megyei Bíróság 1.K.20.195/2010/4. sorszámú, 2011. január 5. napján kelt jogerős ítéletében az alperes KH/MD/NS/A/602/2/2010. számú határozatát a Nemzeti Közlekedési Hatóság Regionális Igazgatósága KA/3259-3/2009. számú határozatára kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.

Az alperes keresettel felülvizsgálni kért határozatában helybenhagyta az elsőfokú hatóság azon határozatát, amelyben város területén, a utcában a jelű összegkötő út km szelvényében gyalogos-átkelőhely kialakítását engedélyezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint felperes keresete alapos. Hivatkozott a bíróság a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályról szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 15.§ (1) és (2) bekezdését az ügyfél fogalmának meghatározására nézve. Megállapította, hogy alperes által sem vitatottan a létesítésre vonatkozó eljárás tekintetében az

felperesek ügyfélnek minősülnek a Ket. 15.§ (1) bekezdés alapján, mert az ügy jogukat, jogos érdeküket, illetve a jogi helyzetüket érinti.

Megállapította az elsőfokú bíróság az is, hogy a 20/1984. (XI.21.) KM rendelet, valamint az annak mellékleteként megjelent Forgalomszabályozási Műszaki Szabályzat nem jelölte meg konkrétan a hatósági eljárás kötelező ügyféli körét. Erre vonatkozóan alkalmazandó a Ket. 15.§-a, mely alapján egyértelmű a felperesek az ügyféli minősége.

Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a felperesek az elsőfokú hatósági eljárásban nem vehettek részt és nem érvényesíthették a Ket-ben meghatározott ügyféli jogaikat. E körben az elsőfokú hatóság megsértette a Ket. 29.§ (3) bekezdés b) pontjában írtakat is, mivel a felpereseket elmulasztotta az eljárás megindításáról értesíteni.

A megyei bíróság ítéletének indokolása szerint a felperesek a másodfokú eljárásban ügyfélként már részt vehettek, azonban ebben az eljárásban nem voltak pótolhatók az elsőfokú eljárás során a felperesek által nem gyakorolhatott garanciális jogok. Az új eljárásra nézve a megyei bíróság előírta, hogy a felpereseket ügyfélként kell kezelni és számukra biztosítani kell az ügyféli jogállás alapján járó jogokat. Utalt arra is a megyei bíróság, hogy a felperesek által megjelölt további jogszabálysértésekkel érdemben nem foglalkozott, mivel lényeges eljárási jogszabálysértésre tekintettel rendelkezett az alperesi határozat hatályon kívül helyezéséről.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállás alapján nem az irányadó jogszabályi rendelkezéseket alkalmazta. Tévesen állapította meg, hogy a felperesek a garanciális jogaikat az elsőfokú eljárásban nem érvényesíthették és ezt a másodfokú eljárásban nem lehetett orvosolni. Az alperes nem vitatta, miszerint a gyalogos-átkelőhely kialakítási eljárás során az ügyféli kör meghatározását a Ket. 15.§ szerint kell elvégezni és ennek értelmében a felperesek ügyfélnek minősülnek. Az alperes ugyanakkor hivatkozott a Ket. 105.§ (3) bekezdésére és ennek alapján arra az álláspontjára, miszerint azt kellett megvizsgálni a másodfokú eljárásban szükséges-e további ügyfél bevonása. Az alperes a másodfokú eljárásban a felperesek érveit a gyalogos-átkelőhely létesítésével kapcsolatban részletesen megvizsgálta, további ügyfél bevonására nem volt szükség, így a Ket. 105.§ (3) bekezdése szerint az elsőfokú döntés megsemmisítésére és a hatóság új eljárásra utasítására nem volt

lehetőség.

Az alperes megítélése szerint a megyei bíróság ítélete azért is jogszabálysértő, mivel nem vizsgálta, hogy a Ket. 105.§ (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak-e. Az alperes vitatta azt a megállapítást is, miszerint a másodfokú eljárásban a hatóság már csupán jogi felülvizsgálatot végez, a másodfokú eljárásban az ügyfél nem nyilatkozhat, nem élhet iratbetekintési jogával és nem is terjeszthet elő bizonyítási indítványt. Az alperes e körben a Ket. 104.§ (3) bekezdését hívta fel, melynek értelmében a másodfokú döntést hozó hatóság a sérelmezett döntést, valamint az azt megelőző eljárást megvizsgálja, ennek során nincs kötve a fellebbezésben foglaltakhoz. Az alperes arra is hivatkozott, hogy másodfokú eljárás során a felpereseket ugyanolyan jogosultságok illetik meg, mint az elsőfokú eljárás során, a bizonyításra nézve a Ket. 105.§ (2) bekezdés külön is rendelkezéseket tartalmaz.

Az ügy érdemével kapcsolatban arra hivatkozott az alperes, hogy a rendelet, valamint a Forgalom Szabályozási Műszaki Szabályzat meghatározza azokat a helyeket, ahol gyalogos-átkelőhelyet kialakítani nem szabad, s ezen kizáró okok egyike sem állt fenn a tervezett gyalogátkelőhely kialakítása kapcsán.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálta, a felülvizsgálati kérelem a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján tárgyaláson kívül elbírálva.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes nem vitatta, hogy a felperesek a közlekedési tárgyú építési igazgatási ügyben Ket. 15.§ (1) bekezdése értelmében az ügyfelek, ugyanakkor vitássá tette az elsőfokú bíróság jogértelmezését a közigazgatási fellebbezési eljárás tárgyára és terjedelmére nézve és téves tartalmat tulajdonított a Ket. 105.§ (3) bekezdésében foglalt rendelkezésnek.

Az elsőfokú bíróság a Ket. szabályainak helyes értelmezésével és alkalmazásával hozta meg ítéletét, a jogerős ítélet nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat. Az alperes által felhívott Ket. 105.§ (3) bekezdésének a perben érintett eljárási típusú jogvitában nincs jelentősége. Ezen rendelkezés értelmében ha a másodfokú döntést hozó hatóság megállapítja, hogy az eljárásban további ügyfél bevonása szükséges, az elsőfokú döntést végzésében megsemmisíti és az ügyben elsőfokú döntést hozó hatóságot új eljárásra utasítja.

Az elsőfokú bíróságnak nem csak ezen jogszabályi rendelkezés érvényesülésének feltételét kell vizsgálnia, hanem azt, hogy milyen eljárásjogi következménye volt annak, hogy a felperesek az ügyféli mivoltuk ellenére az elsőfokú eljárásban nem vettek részt, ott eljárási jogaikat nem gyakorolhatták. A Ket. 105.§ (3) bekezdésének alkalmazása elsődlegesen akkor merülhet fel, ha a másodfokú hatóság az előterjesztett jogorvoslati kérelemtől függetlenül jut arra a következtetésre, hogy további ügyfelek bevonása szükséges, illetőleg tisztázni kell, hogy az adott ügy kapcsán felmerül-e az eljárásban részt nem vevő személyek vagy szervezetek ügyféli jogállása. Az ügyféli jogállás megállapítása az elsőfokú eljárás feladata, a másodfokú eljárásban – figyelemmel a Ket. 105.§ (3) bekezdésére is – az ügyféli jogállás elsőfokú eljárásban elmulasztott érvényesítésére nincs jogi lehetőség. Helyállóan utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a Ket. szerinti ügyféli jogosítványokat az elsőfokú eljárásban kell a törvény szerinti módon gyakorolni és a másodfokú hatóság az olyan eljárásban hozott határozatot bírálhatja felül, amelyben az ügyféli jogok gyakorlásának lehetősége ténylegesen fennállt. Az a körülmény, hogy a Ket. egyes rendelkezései, így a 105.§ (2) bekezdés kiegészítő bizonyításra adnak módot a fellebbezési eljárásban nem jelenti azt, hogy a másodfokú eljárásban az elsőfokú eljárás során elmulasztott ügyféli jogosítványok gyakorlása teljes körűen pótolható. Az alperesi álláspont elfogadása esetén a közigazgatási eljárás a felperesek, mint ügyfelek szempontjából egyfokúvá válna, mivel előadásaikat és nyilatkozataikat az ügy érdemében kizárólag az alperesi másodfokú hatóság tette vizsgálat tárgyává. Ezzel szemben az eljárási jogszabályok helyes értelmezése az, – mint ahogyan arra az elsőfokú bíróság is megalapozottan rámutatott –, hogy a Ket. által meghatározott eljárási jogokat az ügyfélnek az elsőfokú eljárásban kell gyakorolnia, az alperes, mint felettes szerv akkor bírálhatja el érdemben az elsőfokú hatóság határozatát, ha az olyan eljáráshoz kapcsolódott, amelyben az ügyféli jogosultságokat ténylegesen gyakorolhatták.

Abban is helytálló volt az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása, hogy az eljárási jogosultságok gyakorlásának hiánya döntően az eljárás megindításáról való értesítés elmaradásához kapcsolódott a Ket. 29.§ (3) bekezdése szerint. A felperesek a hatósági eljárás megindításáról nem értesültek, így nem voltak abban a helyzetben, hogy a Ket. szerinti eljárási jogaikat az egész elsőfokú eljárásra nézve érdemben gyakorolják. Az a körülmény, hogy nyilatkozataikat a fellebbezés körében előadhatták és azokat az alperes a fellebbezési eljárásban megvizsgálta, nem jelenti a Ket. szerinti eljárási jogok tényleges gyakorlását, hanem kizárólag a fellebbezési jog gyakorlásához kapcsolódott.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt arról állást, hogy az alperes határozata közigazgatási eljárás szabályait lényegesen megsértette és emiatt a közlekedési tárgyú építési

engedélyezési ügyben új hatósági eljárás lefolytatására van szükség a felperesek ügyféli bevonásával. A Ket-nek megfelelően lefolytatott elsőfokú eljárásban a hatóságnak kell megvizsgálnia a felperesek érdemi előadását és nyilatkozatát a kifogásolt gyalogos-átkelőhely létesítésével összefüggésben figyelemmel a rendelet, illetve a Szabályzat előírásaira.

A Legfelsőbb Bíróság a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felpereseknek a felülvizsgálati eljárás során értékelhető perköltsége nem merült fel, így a Legfelsőbb Bíróság az arról való rendelkezést mellőzte.

A perben felmerült - a per tárgyi illeték feljegyzési joga alapján előzetesen le nem rótt - felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló módosított 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése értelmében az alperes személye illetékmentessége alapján (5.§) az állam viseli.

Budapest, 2011. december 14.

Dr. Kaszainé dr. Mezey Katalin sk. a tanács elnöke,
Tibor sk. előadó bíró, Dr. Tóth Kincső sk. bíró

Dr. Kalas